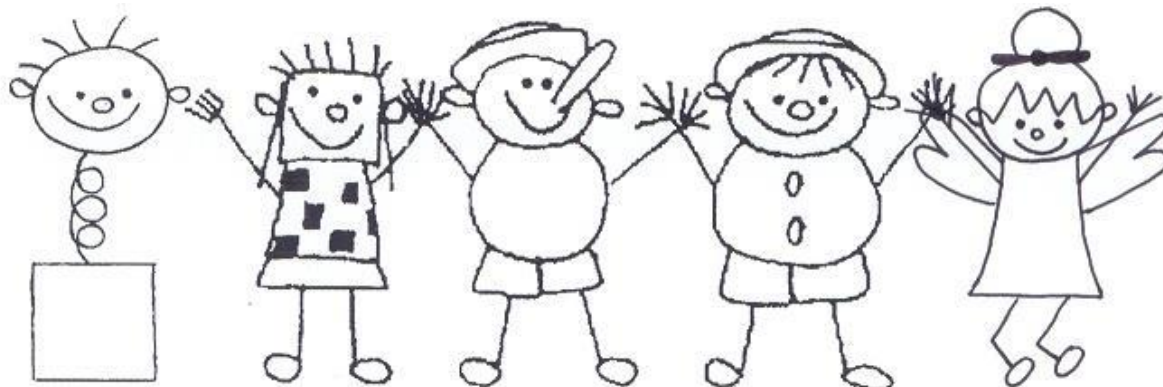

MELDCODE

HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING

STICHTING PEUTERWERK ALBRANDSWAARD

Oktober 2015

De Speeldoos
De Beurs 37
3162 WB Rhoon

De Blokkendoos
Sleedoorn 40
3171 PN Poortugaal

Pinokkio
Jan v. Almondestraat 91A
3176 VA Poortugaal

Ghjs
Molendijk 2A
3161 KM Rhoon

Tinkerbelle
Havendam 4
3161 XB Rhoon

Inhoudsopgave

MELDCODE HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING	3
1. Inleiding	3
2. Definities	4
3. Gebruik meldcode	6
4. Overeenkomst voor gebruik van de meldcode	10
5. Route bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling	12
<i>Stap 1: In kaart brengen van signalen.....</i>	<i>12</i>
<i>Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding .....</i>	<i>13</i>
<i>Stap 3: Gesprek voeren met de ouder (en indien mogelijk met het kind). .....</i>	<i>14</i>
<i>Stap 4: Wegen aard en ernst van het huiselijk geweld of kindermishandeling en bij twijfel altijd raadplegen van Veilig Thuis. ....</i>	<i>16</i>
<i>Stap 5a: Zelf hulp organiseren en effecten volgen dan wel .....</i>	<i>16</i>
<i>Stap 5b: Melden en bespreken met ouders. ....</i>	<i>16</i>
<i>Inspanning na de melding .....</i>	<i>19</i>
<i>Interne evaluatie .....</i>	<i>19</i>
<i>Algemene toelichting .....</i>	<i>21</i>
6. Route bij signalen van mogelijk geweld- of zedendelict door een collega jegens een kind	22
<i>Stap 1a: Signaleren .....</i>	<i>22</i>
<i>Stap 1b: Direct melding doen van vermoeden van geweld- of zedendelict jegens een kind bij houder.....</i>	<i>22</i>
<i>Stap 2: In overleg treden met vertrouwensinspecteur .....</i>	<i>24</i>
<i>Stap 3: Aangifte doen.....</i>	<i>24</i>
<i>Stap 4: Handelen naar aanleiding van het onderzoek van de politie .....</i>	<i>26</i>
<i>Stap 5: Nazorg bieden en evalueren .....</i>	<i>27</i>
7. Verantwoordelijkheden in het scheppen van randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat.	29
8. Handelingsprotocol	32
9. Signaleringsformulier	34
10. Logboek.....	37
11. Namen en telefoonnummers bij meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.....	38

MELDCODE HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING

1. Inleiding

In 2013 is het Besluit vaststelling minimumeisen verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in werking getreden. Dit besluit verplicht organisaties om een meldcode vast te stellen en kennis en gebruik ervan te bevorderen. In het kader van kwaliteitszorg wordt de plicht opgelegd om een meldcode te hanteren voor huiselijk geweld en kindermishandeling, daaronder ook begrepen seksueel geweld, vrouwelijke genitale verminking (ook wel genoemd meisjesbesnijdenis) en eengerelateerd geweld. De verplichting geldt voor organisaties en zelfstandige beroepskrachten in de gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning en jeugdzorg. Het kunnen signaleren van kindermishandeling is een belangrijke competentie waarover iedere beroepskracht die met kinderen werkt dient te beschikken.

Daarnaast is een wettelijke meldplicht ingevoerd voor een vermoeden van een geweld- of zedendelict jegens een kind door een collega. Dit betekent dat een ouder van een kinderopvangorganisatie (zie definitielijst) wettelijk verplicht is om contact op te nemen met een vertrouwensinspecteur als over aanwijzingen beschikt wordt dat een collega een geweld of zedendelict begaat of heeft begaan en een kind hiervan het slachtoffer is.

Deze meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is speciaal toegeschreven naar de branche kinderopvang en is bedoeld voor iedereen die werkzaam is binnen deze branche. De meldcode geeft via een stappenplan aan hoe te handelen wanneer er signalen zijn die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling. Daarnaast bevat deze meldcode een route hoe te handelen bij signalen van mogelijk geweld- of zedendelict door een collega. Elke stap binnen de routes wordt afzonderlijk uitgebreid toegelicht.

Dit document bevat een overeenkomst ter gebruik van de meldcode en een hoofdstuk ten aanzien van verantwoordelijkheden in het scheppen van randvoorwaarden voor een veilig werk en meldklimaat. Daarnaast bevindt zich in dit document een handelingsprotocol, een signaleringsformulier, een logboek en een lijst met namen en telefoonnummers van deskundigen.

Bij deze meldcode hoort een signaleringskaart, ontwikkeld door de GGD Rotterdam. Deze signaleringskaart is binnen de Stichting Peuterwerk Albrandswaard bekend als document "Meldcode Stichting Peuterwerk Albrandswaard Bijlage 1".

2. Definities

Kinderopvang	Verzamelnaam voor kinderdagopvang, buitenschoolse opvang, peuterspeelzaalwerk en gastouderopvang. In dit document wordt hiermee bedoeld Stichting Peuterwerk Albrandswaard.
Kinderopvangorganisatie	Waar in deze meldcode gesproken wordt over kinderopvangorganisatie, wordt bedoeld een (kinderopvang)voorziening waar minimaal één van de vier kinderopvangvormen (dagopvang, peuterspeelzaal, buitenschoolse opvang, gastouderopvang) wordt aangeboden of sprake is van een voorschool.
Houder	Degene aan wie een onderneming als bedoeld in de Handelsregisterwet 2007 toebehoort en die met die onderneming een kindercentrum, gastouderbureau of een peuterspeelzaal exploiteert. Bij Stichting Peuterwerk Albrandswaard is dit het bestuur van de organisatie.
Directie	Daar waar in deze meldcode en handleiding directie staat, kan ook gelezen worden houder, directeur, bestuur of stichting bestuur. Bij Stichting Peuterwerk Albrandswaard is dit de directeur van de organisatie.
Leidinggevende	De persoon binnen de kinderopvangorganisatie die leiding geeft aan een of meer beroepskrachten. Bij Stichting Peuterwerk Albrandswaard zijn dit de pedagogisch medewerkers plus van elke locatie.
Beroepskracht	De beroepskracht die binnen de kinderopvangorganisatie werkzaam is en die in dit verband aan kinderen zorg, begeleiding of een andere wijze van ondersteuning biedt. Hieronder vallen bij de Stichting Peuterwerk Albrandswaard in ieder geval de pedagogisch medewerker, de pedagogisch medewerker plus, de stagiair, vrijwilliger en directie.
Vrijwilliger	Degene die structureel al dan niet tegen een vrijwilligersvergoeding op regelmatige, niet incidentele basis werkzaam is in de kinderopvang en is belast met verzorging, opvoeding en bijdrage aan ontwikkeling van kinderen. Bij Stichting Peuterwerk Albrandswaard zijn dit ouders of grootouders of andere personen, die zonder vrijwilligersvergoeding de pedagogisch medewerkers ondersteuning bieden bij thema's of bijzondere vieringen op de groep.

Aandachtsfunctionaris	De beroepskracht werkzaam binnen de kinderopvangorganisatie met specifieke deskundigheid op het terrein van kindermishandeling en huiselijk geweld. Bij Stichting Peuterwerk Albrandswaard is de directeur de aandachtsfunctionaris.
Ouders / verzorgers	De volwassenen of volwassene die verantwoordelijk zijn / is voor de zorg en opvoeding van het kind: ouder(s), verzorger(s), voogd. Daar waar ouders geschreven wordt, wordt ook verzorgers of ouder / verzorger bedoelt.
Veilig Thuis	Advies- en Meldpunt voor alle meldingen, zorgsignalen en adviesvragen rondom huiselijk geweld en kindermishandeling.
Vertrouwensinspecteur	Een vertrouwensinspecteur is werkzaam bij de Inspectie van het Onderwijs. De vertrouwensinspecteur heeft geheimhoudingsplicht en is bij wet uitgezonderd van het doen van aangifte. Voor de kinderopvang is de vertrouwensinspecteur als deskundige aangewezen door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Een houder van een kinderopvangorganisatie is verplicht om bij een vermoeden van een zeden- of geweldsdelict door een werknemer (met taken belast persoon) de vertrouwensinspecteur te raadplegen
(Zeden) politie	De enige plek waar aangifte kan worden gedaan van een geweld- of zedenmisdrijf. Politie onderzoekt een vermoeden en doet aan waarheidsvinding.
Hij	Waar gesproken wordt over hij kan zowel hij als zij van toepassing zijn.

3. Gebruik meldcode

Meldcode is geen meldplicht

Een verplichte meldcode is iets anders dan een meldplicht. Bij een meldplicht moet de professional zijn vermoeden van geweld melden bij andere instanties, bijvoorbeeld bij een Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of Steunpunten Huiselijk Geweld. Die verplichting bestaat niet bij een meldcode. Door te werken met een meldcode blijft de beslissing om vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling wel of niet te melden, berusten bij de professional. Het stappenplan van de meldcode biedt hem bij die afweging houvast.

Beroepsgeheim en de meldcode

Wie een beroepsgeheim of zwijgplicht heeft, kan zich tegengehouden voelen om daadkrachtig op te treden bij vermoedens van mishandeling. De digitale wegwijzer [Huiselijk geweld en beroepsgeheim](#) is bedoeld voor beroepskrachten die in zo'n situatie zitten. Zij kunnen nagaan of en welke informatie ze met collega's of anderen kunnen uitwisselen. Geheimhoudingsplicht is niet absoluut, dit hulpmiddel zet alle mogelijkheden op een rijtje. Kijk hiervoor op <http://www.huiselijkgeweld.nl>.

Het beroepsgeheim verplicht beroepskrachten zoals artsen, maatschappelijk werkers, jeugdhulpverleners en therapeuten, zonder toestemming van de cliënt, geen informatie over hem aan anderen te verstrekken. Het doel van dit beroepsgeheim is de drempel voor de toegang tot de hulpverlener zo laag mogelijk te maken. Ook voor docenten, intern begeleiders, voor medewerkers in de kinderopvang en in peuterspeelzalen geldt een zwijgplicht als het gaat om persoonlijke informatie die een ouder, een kind of een jongere aan hen heeft toevertrouwd. De zwijgplicht is hét instrument bij uitstek om er voor te zorgen dat mensen naar de beroepskracht toe komen en ook bereid zijn om open over hun zorgen te spreken. Ze mogen er immers op vertrouwen dat hun verhaal niet zomaar elders terecht komt. Maar een te rigide omgang met het beroepsgeheim kan tot gevolg hebben dat een cliënt die dringend hulp nodig heeft juist niet geholpen wordt omdat de beroepskracht meent dat hij vanwege zijn beroepsgeheim niet mag ingrijpen. Al met al is de omgang met het beroepsgeheim een vorm van evenwichtskunst: geheimhouding waar mogelijk, zorgvuldige doorbreking van het geheim waar nodig.

Conflict van plichten

Zo oud als de zijgplicht is ook de notie dat een beroepskracht door zijn beroepsgeheim in de knel kan komen. Er kunne situaties voordoen waarin de beroepskracht alleen door te spreken zijn cliënt kan helpen, terwijl hij voor dit spreken geen toestemming krijgt. Er is in dat geval sprake van een conflict van plichten. De plicht om zich aan het beroepsgeheim te houden, botst met de plicht op de cliënt te helpen door met een ander over hem te spreken. Het gaat dan altijd om een cliënt die zich in een ernstige situatie bevindt en die alleen kan worden geholpen door een ander bij de hulpverlening te betrekken.

In de (tucht) rechtspraak wordt in geval van een conflict van plichten erkend dat een beroepskracht, ook zonder toestemming van de cliënt, over hem mag spreken. Uiteraard moet een dergelijk besluit om de zwijgplicht te doorbreken zorgvuldig worden genomen.

In de Rotterdamse meldcode staan op pagina 27 vijf vragen die leiden tot een zorgvuldige besluitvorming:

1. Kan ik door te spreken zwaarwegende belangen van mijn cliënt of van zijn kinderen behartigen?
2. Is er een andere mogelijkheid om ditzelfde doel te bereiken zonder dat ik mijn beroepsgeheim hoeft te verbreken?
3. Waarom is het niet mogelijk om toestemming van de cliënt te vragen of te krijgen voor het bespreken van zijn situatie met iemand die hem kan helpen?
4. Zijn de belangen van de cliënt die ik wil dienen met mijn spreken zo zwaar dat deze naar mijn oordeel opwegen tegen de belangen die de cliënt heeft bij mijn zwijgen?
5. Als ik besluit om te spreken aan wie moet ik dan, welke informatie verstrekken zodat het geweld of de mishandeling effectief kan worden aangepakt?

Als u meldt dan verbreekt u uw beroepsgeheim en noemt u namen. U vraagt geen toestemming aan de ouders. U deelt dit wel altijd mee aan de ouders! Handel nooit alleen want u wijkt van het protocol (beroepsgeheim) af. Bespreek voordat u een besluit neemt om te melden, de situatie met een collega, leidinggevende of met een ander die ter zake kundig is. Levert deze collegiale consultatie niet voldoende duidelijkheid op, consulteer dan Veilig Thuis. Meldt wat u hebt gedaan in het dossier.

Zou achteraf een (tucht)rechter gevraagd worden om een oordeel te geven over het optreden van de beroepskracht, dan wordt vooral de zorgvuldigheid beoordeeld van de totstandkoming van het besluit. Daarbij wordt o.a. gelet op collegiale consultatie, zorgvuldige verzameling van relevante feiten en een zorgvuldige en concrete afweging van belangen. Ook wordt er op gelet of de beroepskracht zich, gelet op zijn mogelijkheden en omstandigheden waarin de cliënt verkeert, tot het uiterste heeft ingespannen om de cliënt toestemming te vragen, of om hem te informeren, indien het verkrijgen van toestemming niet mogelijk bleek. Ook in verband met een mogelijke toetsing door een (tucht)rechter is het van belang dat alle stappen en redenen die tot deze stappen hebben geleid zorgvuldig worden vastgelegd.

Vragen van toestemming

Bij het verstrekken van gegevens van een cliënt aan een ander, dus ook bij het doen van een melding aan het Advies- en Meldpunt Veilig Thuis, geldt als hoofdregel dat de beroepskracht zich inspant om toestemming voor zijn melding te krijgen. Geeft de cliënt zijn toestemming, dan kan een melding worden gedaan. Weigert de cliënt, ondanks de inspanning van de beroepskracht, zijn toestemming, dan houdt het niet op maar maakt de beroepskracht een nieuwe afweging. Bij het besluit om de geheimhouding te doorbreken, speelt de positie van de cliënt een belangrijke rol. Bij cliënten die zich in een afhankelijke positie bevinden waardoor ze minder goed in staat zijn zelf op te treden tegen mishandeling of geweld, zal een beroepskracht eerder dan 'gemiddeld' kunnen besluiten dat hij zijn zwijgplicht verbreekt. Te denken valt aan kinderen en jongeren.

Leeftijdsgrenzen bij het vragen van toestemming

De Wet bescherming persoonsgegevens bepaalt dat een cliënt vanaf zijn 16^e jaar zelf toestemming geeft aan een beroepskracht voor het verstrekken van zijn gegevens aan een ander (al dan niet in de vorm van het doen van een melding). Als het gaat om een cliënt vanaf 12 of 16 jaar die nog thuis woont, moet er ook gesproken worden met de ouders. Want bij de melding worden doorgaans niet alleen gegevens over de jongere verstrekt maar

ook over zijn ouder(s). Van het vragen van toestemming kan worden afgezien in verband met de veiligheid van de cliënt, van de beroepskracht of die van anderen.

Meldrecht Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Veilig Thuis

Bij Veilig Thuis is er sprake van meldrecht. Het meldrecht biedt iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht het recht om een vermoeden van kindermishandeling bij Veilig Thuis te melden. Ook als zijn cliënt, patiënt of leerling daar geen toestemming voor geeft. Daarnaast biedt het meldrecht de beroepskracht het recht om informatie over een cliënt, patiënt of leerling te verschaffen als Veilig Thuis daar in verband met een onderzoek naar vraagt.

Aangifte bij de politie

Het doen van aangifte bij de politie is voor een beroepskracht met een geheimhoudingsplicht over het algemeen de zwaarste stap die hij kan zetten naar aanleiding van kindermishandeling en huiselijk geweld. Ook voor deze aangifte geldt dat hij gebaseerd is op het leerstuk van een conflict van plichten. Een beroepskracht zal, gelet op zijn zwijgplicht of beroepsgeheim, hiertoe pas kunnen overgaan als hij meent dat alleen dit zware middel (aangifte doen) zal leiden tot het doel dat hij beoogt: beschermen van het slachtoffer en stoppen van het geweld. Rechtsreeks aangifte doen is voor een beroepskracht, vanwege zijn zwijgplicht, in feite alleen mogelijk als hij daarmee levens kan redden of ernstige misdrijven kan voorkomen. In alle andere gevallen ligt het doen van een melding bij Veilig Thuis meer voor de hand. Veilig Thuis kan naar aanleiding van een melding besluiten om zelf aangifte te doen van het gemelde huiselijk geweld.

Dossiervorming

De beroepskracht legt alle stappen die hij zet en de contacten die hij heeft, zorgvuldig vast in het dossier van de cliënt, zodat hij op basis van alle relevante gegevens waarover hij beschikt, besluiten kan nemen over het in gang zetten van hulp of het doen van een melding. Ook de uitkomsten van adviesgesprekken met collega's en adviesvragen en meldingen bij Veilig Thuis worden vanzelfsprekend vastgelegd in het dossier.

De dossiervorming blijft beperkt tot de eigen bemoeienis van de beroepskracht of instelling. Is bijvoorbeeld de zaak overgedragen aan Veilig Thuis, dan worden de volgende stappen daar aangetekend. Stichting Peuterwerk Albrandswaard maakt dan alleen nog opnieuw aantekeningen als ze na de melding zelf toch weer nieuwe stappen zet, bijvoorbeeld als er nieuwe signalen zijn die er op duiden dat het geweld niet is gestopt, dat het is teruggekeerd of dat het ernstigere vormen aanneemt.

(*) Bron: De Rotterdamse Meldcode, Huiselijk geweld en kindermishandeling, gebaseerd op de tekst van: Mr. Lydia Janssen, GGD Rotterdam-Rijnmond, december 2007

SISA

SISA, Signaleringsinstrument Sluitende Aanpak, past binnen de ontwikkelingen op het gebied van het signaleren van huiselijk geweld en het werken met een meldcode. SISA staat ook voor Signaleren en Samenwerken.

SISA is een digitaal signaleringsstelsel dat bij houdt of meerder instanties hulp bieden aan hetzelfde kind. Als iemand een signaal afgeeft in SISA en er is een match, roept een

aangewezen hoofdregisseur de betrokken organisaties bij elkaar. Onder leiding van de hoofdregisseur voeren betrokkenen overleg. Zij bespreken wat de juiste aanpak is voor het kind en ze maken een plan. Het plan moet binnen 10 werkdagen geschreven zijn. De hoofdregisseur zorgt ervoor dat er duidelijke afspraken worden gemaakt over wie wat doet. Ook voert de hoofdregisseur de contact gegevens in, in SISA onder de noemer 'Plan van aanpak'. De hoofdregisseur houdt in de gaten of de afgesproken interventies uitgevoerd worden.

De interventies kunnen heel divers zijn. Misschien moet er een gezinscoach komen, misschien een Eigen-Kracht conferentie voor het maken van een plan rondom een persoon of een gezin. Eigen Kracht is een methode om een plan te maken met een oplossing of een besluit te nemen. De betrokkene en zijn of haar familie, vrienden en/of bekenden brengen hun krachten bij elkaar, overleggen samen en maken een toekomst plan. Misschien krijgen de ouders het advies een cursus Opvoeden Zó te volgen, contact op te nemen met de wijkpedagoog enz.

Mocht het duidelijk worden dat de betrokkenen de problematiek niet adequaat aan kunnen pakken of de juiste hulp niet kunnen bewerkstelligen dan is het nodig 'op te schalen' naar een hoger niveau. Dan meldt de hoofdregisseur dit bij een DOSA (Deelgemeentelijke Organisatie Sluitende Aanpak) of een andere daarvoor, door de gemeente aangewezen, procesmanager. Die heeft de taak om de noodzakelijke maatregelen te treffen om de jeugdige die interventies te bieden die hij nodig heeft. Het hoogste niveau is de Jeugdconsul. Die werkt in opdracht van B&W en is onafhankelijk ten opzichte van de keten. De opdracht van de Jeugdconsul is vastgelopen situaties weer 'vlot te trekken'. De jeugdconsul heeft daarin doorzettingsmacht en kan zo nodig een doorbraak forceren.

Er kan veel gedaan worden om te voorkomen dat opvoedingsvragen uitmonden in opvoedingsstress of in een negatieve spiraal van huiselijk geweld. SISA is daarbij een belangrijk instrument. Bij een 'niet plus gevoel' kan iemand ook een presignaal afgeven in SISA. Dan ontstaat er geen match maar de eventuele andere melder wordt wel geïnformeerd met een email bericht. Door een presignaal af te geven krijgt de melder ook zicht op eventuele historische meldingen. Deze informatie moet de melder in staat stellen de situatie beter in te schatten en een verantwoord besluit te nemen over de volgende stap en over het doen van een melding in SISA.

Door SISA te gebruiken kan er sneller worden ingegrepen. Het is een instrument dat mee kan helpen om op tijd iets met de signalen te doen.

4. Overeenkomst voor gebruik van de meldcode

Aangeraden wordt dat de kinderopvangorganisatie deze overeenkomst invult en ondertekent. Hiermee wordt uiting gegeven aan het feit dat de meldcode actief binnen de organisatie gebruikt wordt.

Hiermee verbinden de kinderopvangorganisatie en haar medewerkers zich tot het volgen van het stappenplan indien er signalen en zorgen zijn die kunnen duiden op kindermishandeling en/ of huiselijk geweld.

Het bevoegd gezag van Stichting Peuterwerk Albrandswaard

Overwegende:

- dat Stichting Peuterwerk Albrandswaard verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan haar kinderen en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan kinderen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat Stichting Peuterwerk Albrandswaard een meldcode wenst vast te stellen, zodat de beroepskrachten die binnen Stichting Peuterwerk Albrandswaard werkzaam zijn weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat Stichting Peuterwerk Albrandswaard in deze meldcode ook vastlegt op welke wijze zij de beroepskrachten bij deze stappen ondersteunt;
- dat van de beroepskrachten die werkzaam zijn bij Stichting Peuterwerk Albrandswaard op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met kinderen attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;
- dat onder huiselijk geweld wordt verstaan: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling, eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking (meisjesbesnijdenis), zie hiervoor bijlage 1 van dit document;
- tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex)partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten.;
- dat onder kindermishandeling wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of

passief opdringen waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking;

- dat onder beroepskracht in deze meldcode wordt verstaan: de beroepskracht die voor Stichting Peuterwerk Albrandswaard werkzaam is en die in dit verband aan kinderen van de kinderopvangorganisatie zorg, begeleiding, of een andere wijze van ondersteuning biedt;

In aanmerking nemende:

- het Besluit vaststelling minimumeisen verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling;
- de Wet maatschappelijke ondersteuning;
- de Wet op de jeugdzorg;
- de Wet bescherming persoonsgegevens;
- de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen;
- Beleidsregels kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen;
- Wijzigingswet kinderopvang 2013;
- Wet klachtrecht cliënten zorgsector;

Stelt het volgende vast binnen de kinderopvangorganisatie:

- ✓ Route bij signalen huiselijk geweld en kindermishandeling;
- ✓ Route bij signalen van mogelijk geweld- of zedendelict door een collega.

Tevens neemt de kinderopvangorganisatie de verantwoordelijkheden op zich voor het scheppen van randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat, zie hoofdstuk 7 van deze meldcode.

Ook is in deze meldcode een lijst met relevante deskundigen en telefoonnummers opgenomen, zie hoofdstuk 11 van deze meldcode. Daarnaast heeft de Stichting Peuterwerk een sociale kaart.

Handtekening directie Stichting Peuterwerk Albrandswaard

Janneke Timmer, directeur

5. Route bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Stap 1: In kaart brengen van signalen.

De beroepskracht:

- observeert kinderen en ouders;
- raadpleegt signalenlijst (bijlage 1);
- bespreekt signalen met aandachtsfunctionaris;
- deelt de zorg met ouders;
- registreert via signaleringsformulier.

De beroepskracht brengt de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of juist ontcrachten in kaart en legt deze vast. De beroepskracht legt ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Bij vroegsignalering worden signalen gezien die duiden op een zorgelijke of mogelijk bedreigde ontwikkeling. Zelden zullen deze signalen direct duidelijkheid geven over de oorzaak zoals huiselijk geweld of kindermishandeling. Het is daarom verstandig uit te gaan van de signalen die de beroepskracht bij het kind of in de interactie tussen ouder en kind waarneemt. Bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling kan gebruik gemaakt worden van de signalenlijsten (bijlage 1) en het signaleringsformulier (hoofdstuk 9) uit de handleiding.

Het is gebruikelijk om in deze fase in gesprek te gaan met de ouder tijdens haal- en brengmomenten, tijdens een tien-minutengesprek of op een ander gepland moment. Hierbij gaat het vooral om het benoemen van feitelijkheden en zaken die opvallen. Daarnaast kan het kind in de groep geobserveerd worden en de ouder met het kind tijdens contactmomenten.

Alle signalen dienen te worden verzameld waardoor het duidelijker wordt welke zorgen er zijn en of deze zorgen gegrond zijn. De beroepskracht vraagt de aandachtsfunctionaris om te helpen bij het onderbouwen van de signalen.

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd. Gespreksverslagen kunnen door betrokkenen worden ondertekend. Er kan hiervoor een kinddossier aangelegd worden, dat in een gesloten kast (met slot) of digitaal (met wachtwoord) wordt bewaard. Dit vanwege de privacygevoelige gegevens die worden verzameld.

Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding.

De aandachtsfunctionaris:

- consulteert: - collega's;
- Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding;
- eventueel andere organisatie.
- Wanneer de situatie acuut onveilig is, wordt direct contact met de politie opgenomen;
- registreert.

De beroepskracht bespreekt de signalen met de aandachtsfunctionaris. Het wordt aanbevolen om advies aan Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding te vragen. Dit is een taak voor de aandachtsfunctionaris.

Consultatie is - afhankelijk van de interne afspraken van de kinderopvangorganisatie - mogelijk met de volgende interne collega's: de pedagogisch medewerker, de pedagogisch medewerker plus, de stagiair, de vrijwilliger en de directie. Extern is consult mogelijk met de jeugdverpleegkundige of jeugdarts van het consultatiebureau, het wijkteam of de GGD. De directeur van de kinderopvangorganisatie neemt deel aan het voorschools Zorg- en adviesteam (ZAT), het is ook mogelijk om het kind binnen dit team te bespreken. Tevens kan gebruik worden gemaakt van samenwerking met het Centrum voor Jeugd en Gezin of het wijkteam.

Indien de aandachtsfunctionaris ook maar enige twijfel heeft over de oorzaak van de situatie en/of eventuele mogelijke onveiligheid bij het kind, kan advies worden gevraagd bij Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding. Veilig Thuis kan een eerste weging maken of het terecht is dat er zorgen zijn over deze situatie en of er mogelijk sprake kan zijn van huiselijk geweld of kindermishandeling. Een deskundige op het gebied van letselduiding kan worden ingezet ter duiding van letsels waarbij een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling speelt. Zorgvuldig handelen vereist dat de aandachtsfunctionaris bij elk vermoeden nagaat of hij advies vraagt bij Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding.

Voor het bespreken in het voorschools Zorg- en Adviesteam wordt een intakegesprek met de ouders en/of aandachtsfunctionaris door het maatschappelijk werk of een ander lid van het Zorg- en Adviesteam gevoerd. Door de ouder continu te betrekken en in overleg te treden, is de kans groter dat de ouder gemotiveerd is om de situatie te verbeteren en/of hulp te aanvaarden.

Om het kind 'open' (niet anoniem) te bespreken in het Zorg- en Adviesteam en met andere externe deskundigen is schriftelijke toestemming van de ouder vereist. Indien de aandachtsfunctionaris in het contact transparant en integer is, is de kans groot dat over deze zaken een open gesprek mogelijk is. In de meeste gevallen wordt toestemming door de

ouder gegeven. Gespreksvaardigheid om in gesprek te gaan over zorgen en het vragen om toestemming van de ouder is een specifieke deskundigheid en kan door middel van scholing worden aangeleerd. Ook kan de aandachtsfunctionaris advies krijgen van Veilig Thuis of het Zorg- en Adviesteam over het in gesprek gaan met de ouder.

Indien de ouder weigert, is dit een zorgelijk signaal en moet het worden meegenomen in de weging (stap 4). Het kind kan overigens anoniem worden besproken wanneer de ouder geen toestemming heeft gegeven, maar dit verdient niet de voorkeur vanwege de eventuele vervolgacties.

Vanaf stap 2 is het raadzaam registratie in de Verwijsindex Risicjongeren (SISA) te overwegen. De Stichting Peuterwerk Albrandswaard is op dit systeem aangesloten. De aandachtsfunctionaris heeft toegang tot dit registratiesysteem.

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat het kind of een gezinslid onmiddellijk moet worden beschermd, kan meteen contact worden opgenomen met het Advies- en Meldpunt van Veilig Thuis. Veilig Thuis maakt dan een inschatting van de ernst van de situatie. Voor noodsituaties is Veilig Thuis 24 uur per dag bereikbaar. In zeer ernstig dreigende situaties kan Veilig Thuis een melding overdragen aan de Raad voor de Kinderbescherming. Bijvoorbeeld als een kind met verwondingen naar het ziekenhuis moet en de ouders willen het niet meegeven of weghalen uit het ziekenhuis. In een dergelijke situatie kan er heel snel een voorlopige ondertoezichtstelling worden gevraagd zodat de ouders (tijdelijk) het gezag niet hebben over hun kind.

In noodsituaties kan overigens ook contact gezocht worden met de crisisdienst van Bureau Jeugdzorg en/of de politie gevraagd worden om hulp te bieden. In dit document bevindt zich een overzicht van emailadressen, websites en adressen (zie hoofdstuk 11) van instanties en organisaties waar de beroepskracht terecht kan voor ondersteuning en advies. De Stichting Peuterwerk Albrandswaard heeft daarnaast een sociale kaart opgesteld.

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Stap 3: Gesprek voeren met de ouder (en indien mogelijk met het kind).

De aandachtsfunctionaris:

- indien er wel een gesprek met ouders mogelijk is, wordt de zorg met ouders gedeeld;
- indien er geen gesprek met ouders mogelijk is, direct melding maken bij Veilig Thuis;
- spreekt indien mogelijk het kind;
- registreert.

De aandachtsfunctionaris bespreekt de signalen met de ouders, en indien mogelijk met het

kind (eventueel samen met de beroepskracht). De kinderopvangorganisatie kan er echter ook voor kiezen dat het gesprek door de beroepskracht wordt gevoerd, eventueel samen met de aandachtsfunctionaris of pedagogisch medewerker plus. In die gevallen wordt het gesprek altijd voorbereid met de aandachtsfunctionaris. Ook kan tijdens de voorbereiding ondersteuning worden gevraagd aan Veilig Thuis.

Voor het gesprek met de ouders (en eventueel het kind) kunnen de volgende stappen worden gevolgd:

1. Leg de ouders (en eventueel het kind) het doel uit van het gesprek;
2. Beschrijf de feiten die zijn vastgesteld en de waarnemingen die zijn gedaan, geef daarbij geen waardeoordeel of eigen interpretatie;
3. Nodig de ouders uit om een reactie hierop te geven;
4. Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen er is gezien, gehoord en/of waargenomen;
5. Leg het gesprek vast en laat het indien mogelijk ondertekenen door alle betrokkenen.

In de meeste gevallen is het onduidelijk wat de oorzaken zijn van de signalen. Door ouders te informeren en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van hun kind, kunnen zorgen verduidelijkt, ontkracht of bekrachtigd worden. Nodig de ouders expliciet uit tot het geven van hun mening en vraag door over kindgerelateerde onderwerpen in de thuissituatie. Herkent de ouder de situatie? Hoe gedraagt het kind zich thuis? Hoe reageren de ouders daarop? Hoe gaat het opvoeden thuis? Hoe reageert het kind hierop? Hoe is de ontwikkeling van het kind tot nu toe verlopen? Wat vinden de ouders daarvan? Hoe ervaren de ouders de opvoeding en hun rol als ouders?

Indien de ouders de zorgen herkennen, kan een begin worden gemaakt met het onderzoeken van kansen en oplossingen. Ouders moeten vaak eerst gemotiveerd worden zodat de zorgen over hun kind gedeeld kunnen worden. Het helpt dan om ouders meer informatie te geven over de ontwikkeling van het kind en de effecten voor het kind in de huidige situatie. Pas als ouders niet te motiveren zijn en de zorgen blijven ontkennen is het raadzaam om Veilig Thuis om advies te vragen en een melding te overwegen.

Indien besloten wordt om ook met het kind zelf te spreken, is het van belang dat het kind zich veilig genoeg voelt om het gesprek te voeren. Aangezien de kinderen die bij De Stichting Peuterwerk Albrandswaard worden opgevangen tussen de anderhalf en vier jaar oud zijn, lijkt het niet aannemelijk dat er een gesprek met het kind zelf gehouden kan worden. Maak hierbij dus de afweging of het in het belang van het kind zelf is om dit gesprek te voeren. Hierover kan ook advies worden gevraagd aan Veilig Thuis. Beloof tijdens een dergelijk gesprek nooit geheimhouding, maar geef wel aan dat de signalen serieus afgewogen zullen worden. Belangrijk is ook dat het kind niet wordt ondervraagd, maar dat het kind met name de ruimte wordt gegeven om zijn verhaal te vertellen.

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Stap 4: Wegen aard en ernst van het huiselijk geweld of kindermishandeling en bij twijfel altijd raadplegen van Veilig Thuis.

De aandachtsfunctionaris:

- weegt het risico, de aard en ernst;
- vraagt bij twijfel altijd Veilig Thuis hierover een advies te geven;
- registreert.

De aandachtsfunctionaris weegt op basis van de signalen, van het (extern) ingewonnen advies en van het gesprek met de ouders het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling al dan niet in overleg met de pedagogisch medewerker plus. Daarnaast wordt de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling gewogen. Ook moet er altijd overwogen worden of er naar de politie moet worden gegaan. Tenslotte zijn kindermishandeling en huiselijk geweld strafbare feiten.

Voor de weging is het van belang dat de aandachtsfunctionaris in het dossier de signalen, de gesprekken en de stappen beschrijft en vastlegt die al gezet zijn.

Daarnaast zijn voor de weging de volgende factoren van belang:

- ✓ de leeftijd van het slachtoffer;
- ✓ de aard van het geweld;
- ✓ de mate van afhankelijkheid;
- ✓ de duur van het geweld;
- ✓ de verwachting over de schade die wordt aangericht;
- ✓ de mate van isolement waarin het geweld zich afspeelt.

Een weging is altijd persoonlijk, er zijn geen vaste richtlijnen voor. Omdat elke situatie uniek is, is hier geen standaard voor. Wanneer twijfel blijft bestaan over een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling, is het verplicht om Veilig Thuis te raadplegen.

Veilig Thuis kan helpen een risicotaxatie uit te voeren en kan helpen bepalen of het verstandig is zelf hulp te organiseren of een melding te doen. Dit is ook van toepassing als het om mogelijk eengerelateerd geweld gaat. Zo mogelijk kan ook het Landelijk Expertise Centrum Eengerelateerd Geweld (LEC EGG) van de politie om advies worden gevraagd.

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Stap 5a: Zelf hulp organiseren en effecten volgen dan wel

Stap 5b: Melden en bespreken met ouders.

De aandachtsfunctionaris:

- bespreekt de zorgen met ouders;

- organiseert hulp door ouders en kind door te verwijzen;
- monitort of ouder en kind hulp krijgen;
- volgt het kind;
- registreert;

dan wel

- meldt het vermoeden bij Veilig Thuis;
- sluit bij de melding aan bij feiten en gebeurtenissen;
- overlegt met Veilig Thuis over acties na de melding;
- monitort of ouder en kind hulp krijgen;
- volgt het kind;
- registreert.

Stap 5a: Hulp organiseren en effecten volgen

Als op basis van de afweging in stap 4 genoeg gronden zijn dat het kind en zijn gezin redelijkerwijs *voldoende* tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling beschermd kunnen worden:

- ✓ ***bespreek* met de ouders;**
- ✓ ***organiseer* dan de noodzakelijke hulp;**
- ✓ ***volg* de effecten van deze hulp en**
- ✓ ***doe* alsnog een *melding* als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt, of opnieuw begint.**

Dit is de verantwoordelijkheid van de aandachtsfunctionaris al dan niet in overleg met de pedagogisch medewerker plus.

Als de kinderopvangorganisatie gebruik heeft gemaakt van het Zorg- en Adviesteam, kan het Zorg- en Adviesteam verdere actie coördineren. Het Zorg- en Adviesteam bespreekt de hulpvraag van kinderopvangorganisatie en ouders, beoordeelt de hulpvraag, stelt een aanpak vast, geeft handelingsadviezen voor de beroepskracht en adviseert over verdere hulp. Ook het CJG of het wijkteam kan worden geraadpleegd en hierin adviseren.

De aandachtsfunctionaris binnen de kinderopvangorganisatie bespreekt met de ouders de uitkomst van de bespreking met het CJG, wijkteam of Zorg- en Adviesteam. Met de ouders kan gesproken worden over verder te nemen stappen voor hulpverlening voor het kind en/of de ouders.

Hierbij is het belangrijk om informatie te geven over de hulpverlenende instanties en of er hiervoor een indicatie nodig is van bijvoorbeeld Bureau Jeugdzorg. De ouders kunnen op deze manier worden doorverwezen. Belangrijk is om bij de ouders en de instantie te informeren of zij ook daadwerkelijk naar de verwijzende instantie zijn gegaan. Leg de gesprekken vast en laat indien mogelijk ouders het gespreksverslag ondertekenen.

Indien er voor een van voorgaande stappen ondersteuning nodig is, dan kan dit gevraagd worden bij Veilig Thuis, CJG, wijkteam of Zorg- en Adviesteam. De kinderopvangorganisatie kan in het eigen team afspraken maken over de begeleidings- en zorgbehoeften van het kind. De uitkomst van deze teambespreking wordt vastgelegd en met de ouders besproken.

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Stap 5b: Melden en bespreken met ouders

Kan het kind of kunnen de ouders *niet voldoende* tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling beschermd worden, of *is er twijfel* of de kinderopvangorganisatie hiertegen voldoende bescherming kan bieden:

- ✓ ***meld*** het vermoeden bij het Advies- en Meldpunt van Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond en;
- ✓ ***sluit*** bij de melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die gemeld wordt (ook) van anderen afkomstig is;
- ✓ ***overleg*** bij de melding met het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling wat er *na* de melding, binnen de grenzen van de gebruikelijke werkzaamheden, *gedaan kan worden om* het kind, de ouders en mogelijke gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen;
- ✓ ***monitor hierbij of ouder en kind hulp krijgen***;
- ✓ **registreer**.

Dit is de verantwoordelijkheid van de aandachtsfunctionaris al dan niet in overleg met de pedagogisch medewerker plus.

Bespreek de melding vooraf met de ouders. Leg uit waarom de kinderopvangorganisatie van plan is deze melding te gaan doen en wat het doel daarvan is. Blijf in het gesprek bij de feiten en constatering en voorkom interpretaties of waardeoordelen.

1. Vraag de ouders uitdrukkelijk om een reactie;
2. In geval van bezwaren van de ouders, overleg op welke wijze er tegemoet kan worden gekomen aan deze bezwaren en leg dit in het document vast;
3. Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om het kind, de ouders en/of mogelijke gezinsleden te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in alle afwegingen de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om het kind, de ouders en/of mogelijke gezinsleden door het doen van een melding daartegen te beschermen;
4. Doe een melding indien naar het oordeel van de kinderopvangorganisatie de bescherming van de ouder of zijn gezinslid de doorslag moet geven.

Van contacten met de ouders over de melding kan worden afgezien:

- ✓ als de veiligheid van het kind, één van de ouders, die van de beroepskracht of gastouder zelf, en/of die van een ander in het geding is of
- ✓ als er goede redenen zijn om te veronderstellen dat de ouders daardoor het contact met de kinderopvangorganisatie zullen verbreken.

Indien na enige periode onvoldoende verbetering zichtbaar is, is het van belang opnieuw contact op te nemen met Veilig Thuis en eventueel opnieuw een melding te doen. Veilig Thuis adviseert, indien nodig, meerdere keren contact op te nemen indien er onvoldoende verbetering of verslechtering te zien is.

Inspanning na de melding

Een melding is geen eindpunt. Als de kinderopvangorganisatie een melding doet, geeft het stappenplan daarom aan dat de aandachtsfunctionaris in zijn contact met Veilig Thuis ook bespreekt wat hij zelf, na zijn melding, binnen de grenzen van zijn gebruikelijke taakuitoefening kan doen om het kind of zijn gezinsleden te beschermen en te ondersteunen. Dit is uitdrukkelijk in stap 5 bij de melding opgenomen om duidelijk te maken dat de betrokkenheid van de beroepskracht bij het kind en ouders en mogelijke gezinsleden na de melding niet ophoudt. Van hem wordt verwacht dat hij, naar de mate van zijn mogelijkheden, het kind blijft ondersteunen en beschermen. Uiteraard gebeurt dit in overleg met Veilig Thuis om zo tot een gemeenschappelijke aanpak te komen.

Veilig Thuis houdt degene die de melding heeft gedaan op de hoogte van de uitkomsten van het onderzoek en van de acties die in gang worden gezet.

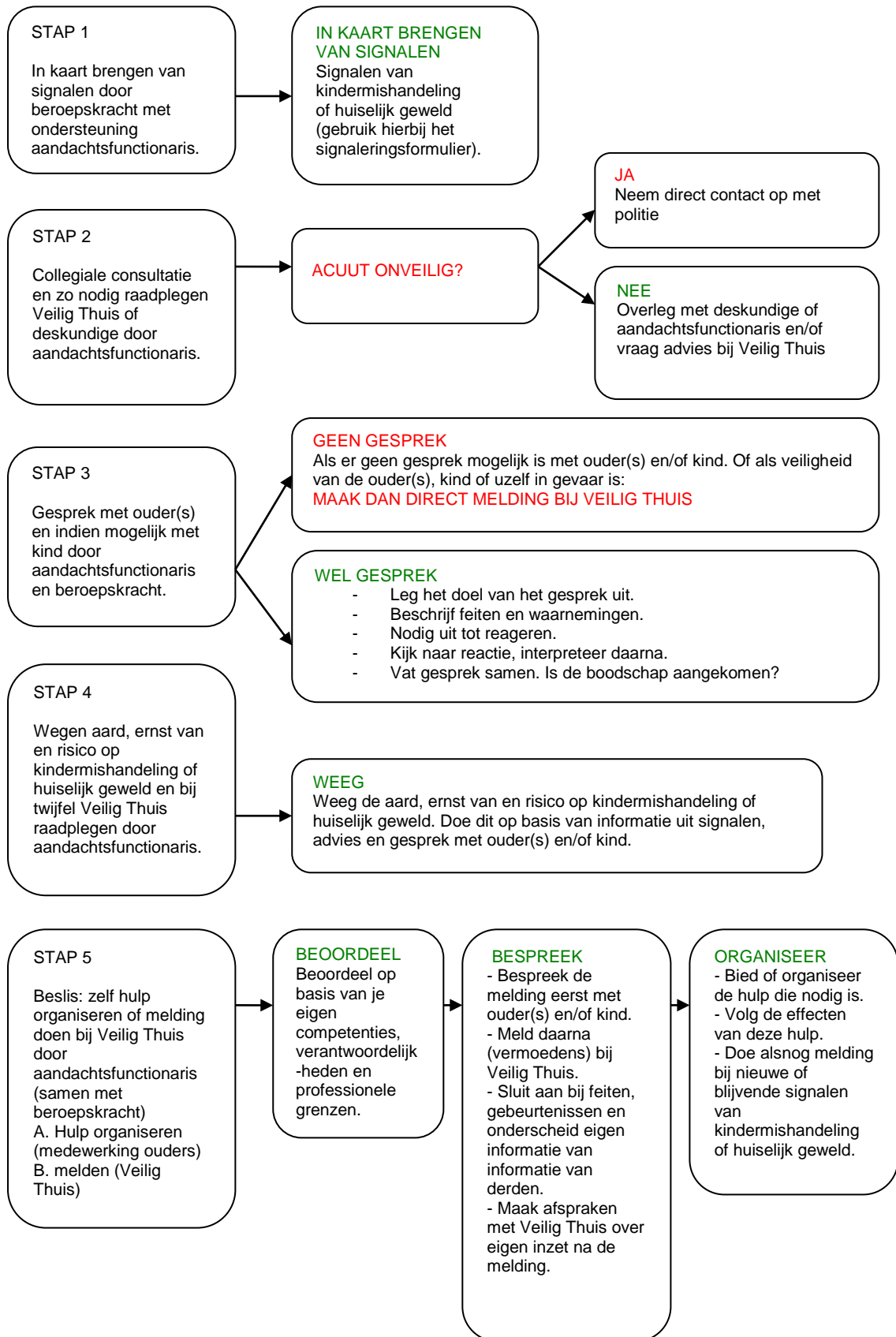
Wanneer er sprake is van (een vermoeden van) kindermishandeling in de thuissituatie van één van de kinderen van de kinderopvangorganisatie kan dit ook impact hebben op de (andere) beroepskrachten en andere kinderen. Het is belangrijk dat de betreffende kinderopvangorganisatie hier aandacht aan besteedt, bijvoorbeeld in teamvergaderingen of tijdens intervisie.

Interne evaluatie

Het is belangrijk dat de toepassing van de meldcode systematisch geëvalueerd wordt. Dit kan de aandachtsfunctionaris, pedagogisch medewerkers plus en/of pedagogisch medewerkers op zich nemen. Aangeraden wordt dat de uitvoering van de evaluatie door een ander wordt gedaan dan degene die actief binnen het proces zelf is geweest. Zo nodig worden verbeteringen in afspraken en/of procedures aangebracht.

Geanonimiseerde gegevens met betrekking tot het vermoeden van kindermishandeling worden geregistreerd. Deze gegevens worden door de directie op een centraal punt bewaard. De gegevens worden geregistreerd en bewaard om bijvoorbeeld in kaart te kunnen brengen hoe vaak vermoedens van kindermishandeling binnen de gehele kinderopvangorganisatie voorkomen en op welke wijze daarmee wordt omgegaan.

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Algemene toelichting

De meldplicht betekent dat een houder wettelijk verplicht is om contact op te nemen met een vertrouwensinspecteur als op welke wijze dan ook over aanwijzingen beschikt wordt dat een collega een geweld- of zedendelict begaat of heeft begaan en een kind is hiervan het slachtoffer. De meldplicht geldt ook voor werknemers. Werknemers zijn verplicht om bij een reëel vermoeden dat een collega zich schuldig maakt aan een mogelijk geweld- of zedendelict jegens een kind dit meteen te melden bij hun werkgever.

Het is aan de houder, het bestuur van de Stichting Peuterwerk Albrandswaard, om te regelen of de houder zelf in contact treedt met de vertrouwensinspecteur of dat de directeur dat namens hem doet. Daar waar in dat geval houder in deze route staat, kan ook de gedelegeerde persoon staan.

Melding door een medewerker over de houder zelf

Indien de medewerker aanwijzingen heeft dat de houder zelf een geweld- of zedendelict begaat (of heeft begaan) en een kind hiervan het slachtoffer is dan is de medewerker verplicht tot het doen van aangifte bij de politie.

Hij/zij kan hierover in overleg treden met de vertrouwensinspecteur. De vertrouwensinspecteur kan de medewerker begeleiden bij het doen van aangifte.

Melding door een ouder over een pedagogisch medewerker of pedagogisch medewerker plus

Indien een ouder aanwijzingen heeft dat een pedagogisch medewerker of pedagogisch medewerker plus zelf een geweld- of zedendelict begaat (of heeft begaan) en een kind hiervan het slachtoffer is dan kan de ouder contact opnemen met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs. Hiernaast heeft de ouder de (reguliere) rechtsplicht om bij een redelijk vermoeden van een strafbaar feit aangifte te doen bij de politie.

De vertrouwensinspecteur zal de ouder adviseren om contact op te nemen met de directeur van de kinderopvanginstelling. Betreft het de directeur dan is het advies om contact op te nemen met de houder.

Er ontstaat bij de directeur van de kinderopvanginstelling een plicht om de houder op de hoogte te stellen van dit signaal.

6. Route bij signalen van mogelijk geweld- of zedendelict door een collega jegens een kind

Stap 1a: Signaleren

De beroepskracht heeft een vermoeden of een signaal opgevangen of een ander laat doorschemeren dat er iets niet goed zit in de relatie tussen het kind en een collega werkzaam binnen de kinderopvangorganisatie. Onder collega wordt volstaan een houder, directie, pedagogisch medewerker plus, pedagogisch medewerker, stagiair of vrijwilliger volgens de definitie in de definitielijst van deze meldcode.

Niet in alle gevallen waarin beroepskrachten menen dat er niet goed met kinderen wordt omgegaan door een collega, is er sprake van een mogelijk geweld- of zedendelict. Desondanks mag niet aan deze signalen voorbij worden gegaan en zal onderzocht moeten worden wat er bij het kind wordt gesignaleerd.

De beroepskracht dient altijd direct de houder op de hoogte te stellen van zijn twijfels en niet zelf een afweging te maken.

Vermoedens zijn er in uiteenlopende gradaties. Als de beroepskracht of bemiddelingsmedewerker zich met een dergelijk vermoeden (over een collega) geconfronteerd ziet, moeten de volgende acties ondernomen worden:

- ✓ Raadpleeg de signalenlijsten in bijlage 1;
- ✓ Registreer dat wat is waargenomen;
- ✓ Leg het signaal direct neer bij de houder (stap 1B van deze route).

Van belang is om betreffende signalen goed te registreren en te beschrijven.

Stap 1b: Direct melding doen van vermoeden van geweld- of zedendelict jegens een kind bij houder

Wanneer een beroepskracht vermoedt dat een collega binnen de kinderopvangorganisatie zich schuldig maakt aan kindermishandeling moet de pedagogisch medewerker dit direct melden bij de houder.

In het stappenplan wordt er van uitgegaan dat een beroepskracht een mogelijk vermoeden van kindermishandeling door een collega direct meldt bij de houder. In de praktijk kunnen ook de volgende personen deze melding van vermoeden van kindermishandeling door een collega doen:

a. *Melding door het kind*

Als de melding van een geweld- of zedendelict afkomstig is van een kind, is opvang en steun voor het kind het eerste aandachtspunt. De beroepskracht bij wie het slachtoffer de klacht meldt, is verplicht dit meteen te melden bij de houder. Deze laat weten discreet te zullen handelen, maar belooft geen geheimhouding aan het kind. De houder treedt direct (onverwijld) in contact met een vertrouwensinspecteur (zie stap 2 van deze route) Naast Veilig Thuis worden zo nodig anderen ingeschakeld voor hulp. De ouders van het betrokken kind worden geïnformeerd. Aan de ouders wordt eveneens opvang en steun geboden. Het waarborgen van het gevoel van veiligheid van het kind is uitgangspunt van dit handelen.

b. Melding door de ouder

Als de melding van de ouders komt, zal deze melding altijd serieus genomen worden. Feiten en constatering zullen bij ouders nagevraagd worden. De beroepskracht geeft de melding direct (onverwijld) door aan de houder. De houder treedt direct in overleg met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs (stap 2 van deze route).

De ouder kan bij een redelijk vermoeden ook zelf contact opnemen met een vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs.

c. Melding door derden

Als de melding van derden komt, dient uitgezocht te worden over welke informatie deze persoon / personen precies beschikt / beschikken en waar deze informatie op is gebaseerd. De beroepskracht geeft de melding onverwijld door aan de houder. De houder is verplicht om in overleg te treden met een vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs (zie stap 2 van deze route)

Melding over pedagogisch medewerker plus

Wanneer de melding van toepassing is op de pedagogisch medewerker plus dient door de constaterende beroepskracht direct de houder te worden ingeschakeld.

Melding over de directie

Een bijzondere situatie betreft het geval dat de klacht het gedrag van de directie zelf betreft. Het gaat hierbij immers om de situatie waarin het niet meer mogelijk is om hogerop melding te doen. In dat geval is de constaterende beroepskracht verplicht om aangifte te doen bij de politie. De beroepskracht kan hierover in overleg treden met de vertrouwensinspecteur. De vertrouwensinspecteur kan de beroepskracht vervolgens begeleiden bij het doen van aangifte.

Deze stap dient zorgvuldig geregistreerd te worden.

Stap 2: In overleg treden met vertrouwensinspecteur

De houder is verplicht om direct in overleg te treden met een vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs.

De vertrouwensinspecteur gaat samen met de houder na of er een redelijk vermoeden bestaat en adviseert de houder over aangifte.

Wanneer er geen sprake is van een redelijk vermoeden, is nader onderzoek redelijkerwijs niet aan de orde. De houder zal in gesprek gaan met betrokkenen om de mogelijk verstoorde werkhouding te herstellen. Indien de uitkomst is dat er een redelijk vermoeden bestaat dat er sprake is van een gewelds- of zedendelict dan heeft de houder een aangifteplicht. De kinderen worden dan direct afgeschermd van de betrokken beroepskracht door deze op non-actief te stellen of te schorsen. De houder deelt dit mee aan alle betrokkenen. Zie hiervoor ook de volgende stap in deze route.

De houder is verantwoordelijk voor de registratie in deze stap.

Aangifteplicht voor houder

Indien de houder aangifte doet, treedt de vertrouwensinspecteur terug.

Indien de houder weigert om aangifte te doen terwijl de vertrouwensinspecteur concludeert dat er een redelijk vermoeden bestaat, geldt de volgende escalatieladder:

1. Coördinator vertrouwensinspecteurs van de Inspectie van het Onderwijs probeert de houder te overreden;
2. Hoofdinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs probeert de houder te overreden;
3. Hoofdinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs legt contact met de burgemeester (het college van B&W) van de betreffende gemeente;
4. De burgemeester zal de (zedes) politie inschakelen dan wel andere activiteiten vanuit zijn bevoegdheden initiëren.

NB Het is aan de houder om te regelen of de houder zelf meteen in contact treedt met de vertrouwensinspecteur of dat de directie dat namens de houder doet.

Stap 3: Aangifte doen

Indien na het overleg met de vertrouwensinspecteur blijkt dat er een redelijk vermoeden bestaat dat er sprake is van een geweld- of zedendelict, dan heeft de houder een meldplicht.

Als deze stap wordt gezet, is er vanzelfsprekend nog steeds geen sprake van 'schuld' van de

beroepskracht over wie het vermoeden is geuit: 'beschuldigd' staat niet gelijk aan schuldig.

In geval van een reëel vermoeden neemt de houder, naast het doen van aangifte, de volgende maatregelen:

- a. Stelt de beroepskracht in ieder geval voor de duur van het onderzoek op non-actief;
- b. Het aanleggen van een draaiboek;
- c. Raadplegen Veilig Thuis en/of lokale GGD;
- d. Het regelen van opvang van kind(eren) en ouders.

a. Stelt de beroepskracht in ieder geval voor de duur van het onderzoek op non-actief

In geval van een reëel vermoeden van een mogelijk geweld- of zedenmisdrijf, wordt de betreffende betrokken persoon in ieder geval voor de duur van het onderzoek op non-actief gesteld.

Bovenstaand geldt ook voor een stagiair of vrijwilliger binnen de kinderopvangvoorziening (peutergroep).

b. Draaiboek aanleggen

De houder, of degene die in opdracht van de houder met deze taak belast is, draagt zorg voor een zorgvuldige procedure, volgt het handelingsprotocol en legt een logboek aan.

c. Raadplegen Veilig Thuis en/of GGD

Veilig Thuis kan de kinderopvangorganisatie adviseren en ondersteuning bieden. Ook de GGD kan worden geraadpleegd.

d. Het regelen van opvang voor kind(eren) en ouders

- ✓ Voor de ondersteuning voor het kind en de ouders kan een beroep worden gedaan op een instelling als de GGD of Veilig Thuis. (Het calamiteitenteam van) GGD is gespecialiseerd in het begeleiden van organisaties bij calamiteiten. In overleg met ouders en GGD en/of Veilig Thuis, wordt bezien of de opvang in de kinderopvangorganisatie kan worden gecontinueerd dan wel dat er een andere oplossing moet worden geboden.
- ✓ De kinderopvangorganisatie informeert ouders over de mogelijkheid aangifte te doen bij de politie.
- ✓ De houder of directie houdt contact, toont betrokkenheid en informeert de ouders regelmatig over de voortgang van het onderzoek en andere zaken die voor de ouders

van belang zijn.

- ✓ De ouders van de overige kinderen moeten geïnformeerd worden. Er kan gekozen worden om kinderen elders onder te brengen. Veilig Thuis kan worden ingeschakeld voor advies hoe bijvoorbeeld te handelen met de eigen kinderen van de beroepskracht.

Na het doen van aangifte stelt de politie in de regel een onderzoek in. De politie voert gesprekken met alle betrokkenen. Het initiatief voor het instellen van een onderzoek ligt bij de politie. De houder en directie dienen het onderzoek van de politie te volgen en zelf geen stappen te ondernemen die indruisen tegen de bewijslast van de politie.

Stap 4: Handelen naar aanleiding van het onderzoek van de politie

Het onderzoek van de politie kan leiden tot verschillende uitkomsten. Afhankelijk van deze uitkomsten heeft de houder of directie verschillende mogelijkheden om te handelen.

- a. Rehabilitatie van beroepskracht;
- b. Waarschuwing afgeven;
- c. Arbeidsrechtelijke maatregelen.

a. Rehabilitatie beroepskracht

De politie kan op grond van het verrichte onderzoek constateren dat er geen aanleiding is om aan te nemen dat sprake is van een geweld- of zedendelict. De betrokken beroepskracht, die voor de duur van het onderzoek geschorst of op non-actief was gesteld, wordt door de houder of directie van de organisatie in zijn functie in ere hersteld. In een dergelijke situatie moeten het belang van de beroepskracht en het algemeen belang worden afgewogen en zou het bijvoorbeeld wenselijk kunnen zijn de betreffende beroepskracht binnen de kinderopvangorganisatie over te plaatsen.

Indien na het onderzoek van de politie blijkt dat er een klacht is ingediend op valse gronden, kan de directie de betrokken beroepskracht een rehabilitatietraject aanbieden. De directie kan dan tevens maatregelen nemen tegen degene, die valselijk een beschuldiging heeft geuit. Dit kan variëren van de eis dat excuses worden aangeboden, tot schorsing of tot verwijdering.

b. Waarschuwing afgeven

De houder of directie kan besluiten tot het geven van een schriftelijke waarschuwing, met de mededeling dat herhaling van het ongewenste gedrag arbeidsrechtelijke gevolgen heeft. Die waarschuwing kan dan worden opgenomen in het personeelsdossier.

c. Arbeidsrechtelijke maatregelen

Wanneer de houder of directie constateert dat op grond van het verrichte onderzoek van de politie aanleiding is om aan te nemen dat kindermishandeling heeft plaatsgevonden, neemt de directie maatregelen van arbeidsrechtelijke aard, zoals ontslag wegens een dringende reden op grond van art. 677 en art. 678 boek 7 BW, of ontbinding van de arbeidsovereenkomst via de kantonrechter (art. 685 boek 7 BW).

In het geval dat het een stagiair of vrijwilliger betreft, wordt de samenwerking per direct opgezegd.

Alle beslissingen worden zorgvuldig afgewogen en zorgvuldig geregistreerd door de houder of directie.

Stap 5: Nazorg bieden en evalueren

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie nazorg biedt aan alle betrokkenen. Ook het evalueren van de genomen stappen is belangrijk om in mogelijke toekomstige situaties adequaat te kunnen handelen.

Nazorg

Nazorg aan betrokken ouders en hun kinderen kan geboden worden door middel van ouderavonden, het uitnodigen van deskundigen daarbij of specifieke doorverwijzing. De kinderopvangorganisatie kan zich hier in laten adviseren door de GGD. Voor de kinderen kan als dit nodig is, of als de ouders van de kinderen dit nodig achten extra hulp worden ingezet.

Het is belangrijk om bijzondere aandacht te hebben voor de psychische belasting van de overige beroepskrachten naar aanleiding van bovenstaand traject. Wanneer er getuigen zijn onder de beroepskrachten kan met hen apart worden besproken wat nodig is om het gebeurde te verwerken. Bij hen kunnen gevoelens van onmacht, verdriet, schaamte en schuldgevoel een rol spelen. Andere beroepskrachten kunnen ook kampen met deze gevoelens. Hier kan aandacht aan worden besteed in de teamvergaderingen en daar waar nodig ook individueel.

Als binnen een kinderopvangorganisatie een incident plaatsvindt, is de kans groot dat ook de media hier van op de hoogte raken. Het is verstandig van tevoren zorgvuldig te overwegen hoe er wordt omgegaan met de pers.

Evalueren

Het is belangrijk het gehele proces en de verschillende stappen te evalueren. Dit is de verantwoordelijkheid van de houder of directie.

- ✓ De houder of directie evalueert met medewerkers dat wat er gebeurd is en de procedures die zijn gevolgd;
- ✓ Zo nodig wordt de zaak doorgesproken met andere betrokkenen.;

- ✓ Zo nodig worden verbeteringen in afspraken en/of procedures aangebracht.;
- ✓ Geanonimiseerde gegevens met betrekking tot het vermoeden van kindermishandeling worden geregistreerd. Deze gegevens worden door de directie op een centraal punt bewaard.;
- ✓ Blijf alert op signalen. Mogelijk zijn er meer slachtoffers.

7. Verantwoordelijkheden in het scheppen van randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat

Om het voor beroepskrachten mogelijk te maken in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en de stappen van de meldcode te kunnen zetten, draagt Stichting Peuterwerk Albrandswaard er zorg voor dat:

De houder of directie:

- de meldcode opneemt in het veiligheids- of gezondheidsbeleid van de kinderopvangorganisatie;
- een aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling aanstelt;
- de deskundigheidsbevordering opneemt in het scholingsplan;
- regelmatig trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering aanbiedt aan beroepskrachten, zodat zij voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de meldcode;
- de meldcode en bijbehorende routes laat aansluiten op de werkprocessen binnen de kinderopvangorganisatie;
- ervoor zorgt dat er voldoende deskundigen intern en extern beschikbaar zijn om de beroepskrachten te kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de meldcode;
- de werking van de meldcode regelmatig evalueert en zo nodig acties in gang zet om de toepassing van de meldcode te optimaliseren;
- binnen de kinderopvangorganisatie en in de kring van ouders bekendheid geeft aan het doel en de inhoud van de meldcode;
- afspraken maakt over de wijze waarop Stichting Peuterwerk Albrandswaard haar beroepskrachten zal ondersteunen als zij door ouders in of buiten rechte worden aangesproken op de wijze waarop zij de meldcode toepassen;
- afspraken maakt over de wijze waarop Stichting Peuterwerk Albrandswaard de verantwoordelijkheid opschaalt indien de signalering en verwijzing voor een kind stagneert;
- eindverantwoordelijkheid draagt voor de uitvoering van de meldcode;
- investeert in de opleidingen voor aankomend beroepsbeoefenaren: zorgt voor kennis en

vaardigheden inzake het herkennen van en omgaan met een vermoeden van seksueel misbruik, waarbij de ontwikkeling van de seksualiteit van kinderen en het bespreekbaar maken van de eigen normen en waarden aan de orde komt;

- investeert in nascholing van zittend personeel in de kinderopvangorganisatie (directie en beroepskrachten): zorgt voor kennis en vaardigheden inzake het herkennen van en omgaan met een vermoeden van seksueel misbruik, waarbij de ontwikkeling van de seksualiteit van kinderen en het bespreekbaar maken van de eigen normen en waarden aan de orde komt;
- investeert in een open aanspreekcultuur binnen kinderopvangorganisaties: zorgt voor een open cultuur waarbinnen op professionele wijze reflectie op normen en waarden, werkwijze en handelen plaatsvindt;
- investeert in een goede 'zorgstructuur' binnen kinderopvangorganisaties: zorgt voor voldoende lucht in teams, vertrouwenspersonen, vertrouwenscommissie (als van toepassing), structurele agendering, bij- en nascholing, etc.

De aandachtsfunctionaris:

- als aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling is aangesteld;
- als vraagbaak functioneert binnen de kinderopvangorganisatie voor algemene informatie over (de meldcode) kindermishandeling;
- signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- kennis heeft van de stappen volgens de meldcode;
- taken vaststelt van een ieder (wie doet wat wanneer) en deze in de meldcode vastlegt;
- de sociale kaart in de meldcode invult;
- deelneemt aan het Zorg- en Adviesteam;
- de aansluiting van de meldcode op de werkprocessen uitvoert;
- de aansluiting van de meldcode op de zorgstructuur uitvoert;
- samenwerkingsafspraken vastlegt met ketenpartners;
- de uitvoering van de meldcode coördineert bij een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling;
- waakt over de veiligheid van het kind bij het nemen van beslissingen;
- zo nodig contact opneemt met Veilig Thuis voor advies of melding;

- de genomen stappen evalueert met betrokkenen;
- toeziet op zorgvuldige omgang met de privacy van het betreffende gezin;
- toeziet op dossiervorming en verslaglegging.

De pedagogisch medewerker / pedagogisch medewerker plus:

- signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- overlegt met de direct leidinggevende bij zorg over een kind aan de hand van waargenomen signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- afspraken uitvoert die zijn voortgekomen uit het overleg met de direct leidinggevende, zoals observeren of een gesprek met de ouder;
- de resultaten bespreekt van deze ondernomen stappen met de direct leidinggevende.

De houder, directie, de pedagogisch medewerkers plus, de pedagogisch medewerkers zijn niet verantwoordelijk voor:

- het vaststellen of er al dan niet sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld;
- het verlenen van professionele hulp aan ouder of kind (begeleiding).

8. Handelingsprotocol

Naam locatie	
Datum	
Naam kind	

Fases	Wat te doen		Door wie	Tijdpad
SIGNALEER EN LOGBOEK INVULLEN	In kaart brengen van signalen door beroepskracht met ondersteuning aandachtfunctionaris. Maak een logboek en vul dat in en gebruik het signaleringsformulier.	Gesprek met aandachtfunctionaris.		
OVERLEG DOOR AANDACHTS-FUNCTIONARIS	Overleg met een deskundige collega en/of met iemand van Veilig Thuis. Maak van elke actie (gesprek, overleg, onderzoek, enz.) een verslag in het logboek.	Intern overleg.		
		Extern overleg.		
		Plan van aanpak maken.	Gesprek met betrokken collega's. Onderzoek.	
GESPREK MET OUDERS	Meld (ernstige vermoedens van) kindermishandeling of huiselijk geweld bij Veilig Thuis, wanneer er geen gesprek met ouders mogelijk is. Wanneer er wel een gesprek met ouders mogelijk is, ga dit aan. Vul een logboek in.	Gesprek met de ouders.		
		Zo nodig melden bij Veilig Thuis.		
		Zo nodig melden in SISA.		
WEGEN AARD, ERNST VAN EN RISICO OP KINDERMISHANDELING OF HUISELIJK GEWELD OF ORGANISEER HULP	Weeg de aard, ernst van en risico op kindermishandeling of huiselijk geweld. Doe dit op basis van informatie uit signalen, advies en gesprek met ouders. Vul het logboek in.	Melding met ouders bespreken.		
		Zo nodig en wanneer nog niet gedaan melden bij Veilig Thuis.		
		Zo nodig en wanneer nog niet gedaan melden in SISA.		

		Bied of organiseer de hulp die nodig is.		
VOLG HET KIND EN HET EFFECT VAN DE GEORGANISEERDE HULP	Blijf het kind volgen	Blijf het kind volgen		
	Vul het logboek in	Zo nodig contact opnemen met Veilig Thuis		
		Evaluatie van het proces		
		Registratie voor het beleid		

9. Signaleringsformulier

Maakt u zich zorgen over een kind?

Vul dan ter verheldering of onderbouwing van uw zorgen deze vragenlijst in.

Naam kind:
Geboortedatum:
Locatie peuteropvang:
Groep:
Naam pedagogisch medewerkers:
Ingevuld op datum:
Door:
Sinds wanneer is kind in de groep?
Wat zijn de <i>objectieve signalen</i> waarover u zich zorgen maakt?
Wat zijn de <i>subjectieve signalen</i> waarover u zich zorgen maakt?
Vertoont het kind opvallend gedrag? Zo ja, welk?
Beschrijf het opvallende gedrag:
Hoe vaak komt het gedrag voor?
Op welke momenten komt het gedrag voor?

Hoe is het contact met andere kinderen in de groep?
Hoe is het contact met volwassenen?
Hoe is de <i>uiterlijke verzorging</i> van het kind?
Hoe is de <i>algehele ontwikkeling</i> van het kind (verstandelijk, sociaal, emotioneel, motorisch)?
Hoe is het <i>contact</i> tussen het kind en ouders?
Hoe is het <i>contact</i> tussen ouders en pedagogisch medewerkers?
Zijn er <i>bijzonderheden</i> over het gezin te melden? (vermeld zo mogelijk ook de bron)
Is er de laatste tijd iets in het gedrag of in de situatie van het kind veranderd?

Wat is er bekend over eventuele broers of zussen?

10. Logboek

(voor dossiervorming)

Naam kind	
Geboortedatum	
Locatie voor peuteropvang	
Groep	
Datum	
Ingevuld door (functie/taak)	
Verslag van*:	
Met:	
	* bijvoorbeeld: gesprek, telefoongesprek, (intern) zorgoverleg; zie voor vastlegging van observatie het <u>signaleringsformulier</u>
Inhoud:	
Afspraken:	
Opmerkingen:	

11. Namen en telefoonnummers bij meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Raadpleeg eventueel ook de sociale kaart Stichting Peuterwerk Albrandswaard

ORGANISATIE	NAAM	TELEFOONNUMMER
Wijkteam Albrandswaard	Irma Heuft	010-5061802
Advies en Meldpunt Veilig Thuis Rotterdam Rotterdam		0800-2000 of 010-4128110 info@veiligthuisrr.nl www.vooreenveiligthuis.nl
Leerplichtambtenaar	Wilma Bakker / Sandra Vanterpool	010-5061111
GOSA regisseur	Tamara Jansen	GOSA--regisseur Proces-regisseur, LZN -23 gosa.albrandswaard@gmail.com Het Koetshuis Rijsdijk 17a te Rhoon 010-5011222
Wijkagent	Poortugaal: Frank Vonk Portland: Johan Hessels Rhoon: Frank Koopman Gem. Albrandswaard: Emy Kuivenhoven	0900-8844
Centrum Jeugd en Gezin Rhoon Jeugdverpleegkundigen	Esther van Dijk, Mieke Kooij, Helma van Doorn	CJG Rhoon Rijsdijk 15 3161 HK Rhoon 010-4444671 info@cjgrijnmond.nl
Stichting Vroeghulp / Mee	Helma Schuring Maaïke van den Akker	CJG Rijnmond 010-2821111 Helma zit in het wijkteam Poortugaal helma.schuring@meerrotterdam.nl Maaïke zit in het wijkteam Rhoon maaïke.vandenakker@meerrotterdam.nl

